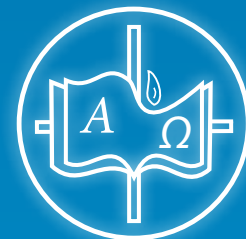

Diecézny katechetický úrad Spišskej diecézy Spišská Nová Ves

KATECHETICKÉ

1/ INFORMÁTOR A METODICKÝ POMOČNÍK PRE UČITELOV
NÁBOŽENSTVA A KATECHÉTOV SPIŠSKEJ DIECÉZY
2016 / 2017 školský rok

OZVENY

WILFRED THOMPSON: Sv. Martin a žobrák

Zhliadni na nás z výšky skvelej,
svätý Martin, patrón náš,
nech sa ľud náš v láske vrelej
vinie k tebe každý čas.
Zanechal si nemé modly,
nehľadal si slávy klam,
opustil si svet ten podlý,
zvelebil si Kristov chrám.

V Ambiane žobrák sedel,
medzi bránou zimou mrel,
ty si naňho smutne hľadel,
plášť s ním deliť ihneď chcel.
Radosťou ti srdce plesá,
Krista že si plášťom kryl,
zbor anjelov k zemi klesá,
Boha chváliac splna síl.

Dnes už žije v blaženosti,
Boh mu túžbu vyplnil,
bo on Boha v oddanosti
celý život velebil.
Na bratov on nezabudne,
bojovníkov udatných;
pros aj za nás, svätý Martin,
tebe verne oddaných!

Text piesne: JKS č. 450 1., 2. a 7. sloha,
zdroj obrázky: internet

V jednom kostole sa istého dňa stala táto udalosť. Organista dohral sv. omšu a ktosi prišiel za ním. Poprosil ho, či by mohol vyskúšať organ, či by mohol chvíľku zahrať. Organista premýšľal, ale pustil ho. Dotyčný neznámy spustil na organe, akoby tam hrával denne, išlo o výborného hudobníka. Domáceho organistu premkla hrôza a po dohratí hovoril neznámemu hosťovi: „O čo som mohol prísť, o aký zážitok som mohol byť ochudobnený, ak by som vás nebol pustil hrať!“ Na organe vtedy hral známy hudobník a skladateľ Felix Mendelsohn Bartholdy. Zaujímavá reakcia – zdesenie, ak by bol zareagoval s nechuťou, s predsudkom, s výhradou – o čo by sa bol ukrátil.

V evanjeliu o stretnutí Ježiša s Natanaelom predchádza tomuto stretnutiu rozhovor s Filipom. Filip hovorí o Ježišovi, ako o tom, ktorého predpovedal Mojžiš a proroci. Natanael zapochyboval, či môže byť z Nazareta niečo dobré (porov. Jn 1, 45-51). Nazaret bol vtedy málo známym a zaznávaným mestečkom a odtiaľ sa veľa neočakávalo. Určite nie narodenie Mesiáša. Ale nakoniec ho predsudky nezastavili a neodmietol Filipa. To, že neodmietol Filipa, nepodľahol rečiam o Nazarete mu umožnilo stretnutie, ktoré poznačilo celý jeho život. Ježiš ho neprivilal výčitkou, že ako to o ňom zmýšľal, jednak o jeho pôvode a tiež o jeho rodisku. Vítal ho slovami: „Toto je pravý Izraelita, v ktorom niet lesti.“ (Jn 1,47). Bartolomej dobre vedel, koľko v ňom je a nie je lesti. Iba

prednedávnom vyjaviť slovami svoju výhradu a Ježiš, ktorý Bartolomeja poznal, skrz naskrz ho napriek tomu oslovuje veľmi srdečne.

Toto je Boží prístup ku každému z nás. Pozná každý záhyb našej mysle, srdca, našej duše a pozná nás skrz naskrz, no predsa ku každému pristupuje ako k Natanaelovi. Vždy znova a znova berie vážne naše slová, naše sľuby a predsavzatia a zvlášť vážne berie naše predsavzatie vyslovované pri sviatosti zmiernenia: chcem sa polepšiť a hriechu sa chrániť, pokúšenie premôcť. Aj vtedy keď sa nám nedarí, vtedy keď si sami neveríme, Boh je ochotný bez výhrad uveriť našim slovám.

On voči nám výhrady nemá, ale koľko výhrad máme voči nemu my? Sme nespokojní, ako vypočúva naše prosby, sme nespokojní s darmi, ktoré nám dáva, sme nespokojní ako riadi náš život, mávame výhrady kvôli rôznym okolnostiam: zlu vo svete, utrpeniu, chorobe, chudobe. Toto všetko sa zvykne pripísať Bohu do kolónky výhrad, predsudkov, mínusov, ktoré podľa niektorých má. Neraz takúto výhradu sformulujú žiaci a študenti, ktorí sú na vyučovaní alebo na katechéze.

Zvykne nás poburovať, ak nám niekto neprávom pripíše čosi nedobré, ale Boh sa nebúri voči našim výhradám. Čaká, že pochopíme; čaká, že prijmeme, že uvidíme v pravde. Neustále sa usilujeme o živú skúsenosť s Kristom a vydávajme o nej svedectvo. Veďme k takejto skúsenosti aj tých, ktorí sú nám zverení a ku kto-

rým budeme počas celého školského roka prichádzať.

Nový školský a katechetický rok sme začali slávením sv. omše a prosbami o dary Ducha Svätého spolu s diecéznym otcom biskupom Štefanom Sečkom v piatok 2. septembra vo Svätyni Božieho milosrdenstva v Spišskej Novej Vsi. V Roku milosrdenstva sme chceli začať na mieste, ktoré je zasvätené tomuto tajomstvu našej viery. V novom školskom roku bude naše vyučovanie a katechézy sprevádzané viacerými dôležitými udalosťami: na slávnosť Krista Kráľa zakončíme Rok milosrdenstva, z príležitosti 1700. výročia narodenia sv. Martina začne v novembri v našej diecéze Rok sv. Martina, v decembri bude 100. výročie narodenia bl. sestry Zdenky a v máji budúceho roku 100. výročie zjavení vo Fátime. K týmto udalostiam pripravíme a ponúkneme materiály, katechézy a sprostredkujeme materiály od iných tvorcov. Podnety a inšpiráciu k týmto témam nájdete aj v tomto čísle Katechetických ozvíen. Požívame vás, aby ste sa zapojili so svojimi žiakmi a študentmi od súťaží, ktoré budú pripravené v tomto školskom roku: recitačná súťaž, Biblická olympiáda, Biblia očami detí a mládeže. O novinách, aktivitách a o aktuálnom dianí vás budeme informovať prostredníctvom webovej stránky DKÚ a zasielaním emailov na vaše adresy. Nech vás Pán sprevádza a posilňuje v každom úsilí v službe ohlasovania.

Viktor Pardel',
riaditeľ DKÚ

3 INFO

6 ODBORNÝ
PORADCA

10 AKO
AKTIVIZOVAŤ

23 KATECHETICKÉ
NAMETY

27 PONÚKAME

Prehľad metodicko-vzdelávacích seminárov a duchovnej formácie učiteľov náboženstva v šk. roku 2016/2017

Ponúkame rámcový prehľad podujatí. Oznamy o podujatiach budeme zasielať priebežne na kontaktné e-mailové adresy a nájdete ich i na našej webovej stránke v dostatočnom predstihu pred ich konaním.

- **Veni Sancte a celodiecézny katechetický deň**

Božie milosrdenstvo v živote katechéty

2. 9. 2016 / Svätýňa Božieho milosrdenstva, sídlisko Západ, Sp. Nová Ves

Lektor: P. Mgr. Vladimír Peklanský, SAC

- **Odborno-metodický seminár pre začínajúcich učiteľov**

7. 10. 2016 / DKÚ Sp. Nová Ves

Prehľadné zoznamenie sa s cieľmi, obsahmi a dostupnými metodickými materiálmi.

Lektori: pracovníci DKÚ

- **Metodický deň**

Korelácia obsahu, ohlasovania a metód vo vyučovaní náboženskej výchovy a náboženstva

Poprad 10. 10. 2016, 11. 10. Ružomberok, 14. 10. Sp. Nová Ves, 18. 10. Kežmarok, 19. 10. Námestovo

Lektori: pracovníci DKÚ

- **Odborný seminár**

Interpretácia biblických tém – Gn 1-11, Sdc, Dan 1-6;13-14, Ef

november 2016 / KU Ružomberok

Lektor: prof. ThDr. František Trstenský, PhD.

- **Praktický seminár**

Obrazy života – život v obrazoch

23. november 2016 / Poprad

Ukážky a cvičenia metód na prepojenie medzi konkrétnym a abstraktným myslením a na vyjadrovanie sa rečou znamením.

Lektori: pracovníci DKÚ

- **Odborný seminár pre farskú katechézu**

Pastorácia miništrantov

19. november 2016 / Sp. Kapitula

Lektor: don Jozef Luscoň, SDB

- **Katechetické dielne**

Prepojenie vyučovacích tém na liturgické obdobie Adventu a Vianoc

december 2016 / v regiónoch diecézy

Adventná duchovná obnova

december 2016 / v regiónoch diecézy

- **Praktický metodický deň**

január 2017 / Spišská Nová Ves

Výber ukážok, pomôcok a cvičení metód a ich kategorizácia do jednotlivých ročníkov a tém.

Lektori: pracovníci DKÚ

- **Duchovné cvičenia**

február 2017 / SAC, sídl. Západ, Sp. Nová Ves

Cieľom je prehĺbiť vlastný duchovný rozmer.

- **Katechetické dielne**

Prepojenie vyučovacích tém na liturgické obdobie Pôstu a Veľkej noci

február 2017 / v regiónoch diecézy

- **Pôstna duchovná obnova**

marec 2017 / v regiónoch diecézy

- **Odborný seminár**

Aktuálna téma z dejín Cirkvi

máj 2017 / Poprad

Lektor: HEDr. Ľuboslav Hromják, PhD.

Prehľad projektov a súťaží pre žiakov v šk. roku 2016/2017

Oznamy o projektoch a súťažiach budeme zasielať priebežne na kontaktné e-mailové adresy a nájdete ich i na našej webovej stránke.

- **Biblická olympiáda**

Gn 1-11, Sdc, Dan 1-6;13-14, Ef; Spoločná téma: Zápas o pravé hodnoty – triedne kolá – do 30.11.2016 (odporúčaný termín); školské kolá – do 31.1.2017 (odporúčaný termín)

- **Výtvarná súťaž: Biblia očami detí a mládeže**

Gn 1-11, Sdc, Dan 1-6;13-14, Ef; Spoločná téma: Zápas o pravé hodnoty - školské kolá – do 28.2.2017, vyhodnotiť do 10.3.2017 (práce umiestnené na prvých troch miestach každej kategórie zašlite na adresu: **DKÚ Spišskej diecézy, Levočská 10, 052 01 Sp. Nová Ves**)

- **Recitačná súťaž**

Výber z tvorby zameranej na tému odpustenia a milosrdenstva.
- oblastné kolá – október 2016
- diecézne kolo – november 2016, Spišská Kapitula

- **Noc čítania Bible**

22. november

Ponuka námetov na realizáciu podujatia organizovaného KPKC k Biblickej nedeli (3. veľkonočná nedeľa).

Učebnice pre 5., 6., 7. ročník ZŠ

Od 1. 9. 2016 boli na základe objednávok z minulého roka vytlačené učebnice pre 5., 6. a 7. ročník ZŠ a pre 1. ročník ZŠ, nakoľko učebnice prvákov zostávajú žiakom. Prosíme, aby ste i v tomto roku sledovali edičný portál a objednali si učebnice včas. V budúcom roku by sa mali dostať do tlače učebnice 1., 8. a 9. ročníka ZŠ. MŠVvaŠ SR nezádáva každý rok všetky učebnice do tlače. Znamená to, že dotlač učebníc 2. – 7. ročníka a 1. a 2. ročník SŠ bude približne o 3-4 roky.

Inovované štátne vzdelávacie programy pre základné školy a gymnáziá

V súčasnej dobe sú v platnosti ŠVP pre ročníky 3., 4., 7., 8. a 9. ZŠ, a iŠVP pre ročníky 1., 2., 5., 6. ZŠ. Pre 8-ročné gymnáziá sú v platnosti ŠVP pre ročníky 3., 4., 7., 8 a iŠVP pre ročníky 1., 2., 5., 6.

Platné obsahové a výkonové štandardy nájdete na webovej stránke DKÚ.

<http://nova.dkuspis.sk/clanky/592-Inovovany-Ramcovy-vzdelavaci-program/2-Skolske-vyucovanie-nabozenstva/7-Dokumenty/4-Ramcovy-vzdelavaci-program>

Pedagogicko-organizačné pokyny na šk. rok 2015/2016

Upozorňujeme vás na aktuálne Pedagogicko-organizačné pokyny. Nájdete ich na webovej stránke DKÚ.

<http://nova.dkuspis.sk/clanky/38-Pedagogicko-organizacne-pokyny-na-skolsky-rok-2016-2017/2-Skolske-vyucovanie-nabozenstva/7-Dokumenty/1-Pedagogicko-organizacne-pokyny>

Video a foto z Veni Sancte a katechetického dňa vo Svätyni Božieho milosrdenstva

Tohtoročné Veni Sancte učiteľov náboženskej výchovy Spišskej diecézy sa uskutočnilo dňa 2. 9. 2016 v Spišskej Novej Vsi na sídlisku Západ. Vo Svätyni Božieho milosrdenstva spolu so spišským biskupom Mons. Štefanom Sečkom prosilo o dary Ducha Svätého 110 učiteľov. V druhej časti sa učiteľom prihovoril rektor svätyně Vladimír Peklanský, SAC v prednáške Milosrdenstvo v živote katechéty. Zostrih prednášky nájdete na webovej stránke DKÚ.

<http://nova.dkuspis.sk/clanky/749-Foto-a-video-z-Veni-Sancte-a-Celodiecezneho-katecheticko-dna-v-Smizanoch/1-Hlavna-stranka/1-Oznamy>

Diecézna púť rodín

Na sviatok sv. Jána Pavla II. 22. 10. 2016 sa uskutoční diecézna púť rodín do Svätyne Božieho milosrdenstva v Spišskej Novej Vsi. Bližšie informácie nájdete na webovej stránke DKÚ.

<http://nova.dkuspis.sk/clanky/756-Diecezna-put-rodin-pozvanka/1-Hlavna-stranka/1-Oznamy>

Dni kresťanskej kultúry – III. ročník

Dni kresťanskej kultúry sa uskutočnia v dvoch termínoch a to 19.-21. 10. 2016 a 21.-23. 10. 2016. Malý kurz veľkých dejín sakrálneho umenia bude v tomto roku na tému: Milosrdenstvo v teológii a v sakrálnom umení. Podujatie sa uskutoční v Kňazskom seminári biskupa Jána Vojaššáka Spišskej Kapitule – Spišskom Podhradí. Pozvánku a program nájdete na webovej stránke DKÚ.

<http://nova.dkuspis.sk/clanky/764-Pozvanka-na-Dni-krestanskej-kultury-2016/2-Skolske-vyucovanie-nabozenstva/1-Oznamy>

Recitačná súťaž Milosrdní ako Otec

V tomto školskom roku organizujeme už 3. ročník recitačnej súťaže s názvom Milosrdní ako Otec. Tematicky je súťaž zameraná na tému odpustenia a milosrdenstva v tvorbe slovenských, prípadne i exilových autorov poézie a prózy 20. storočia. Propozície, plagát a prihláška do súťaže sa nachádzajú na webovej stránke DKÚ.

<http://nova.dkuspis.sk/clanky/762-Propozicie-recitacnej-sutaze-2016-2017/1-Hlavna-stranka/1-Oznamy>

Biblická olympiáda – prihlasovanie

V školskom roku 2016/17 sú predmetom súťaže nasledujúce texty kníh Svätého písma: Kniha Genezis 1 – 11; Kniha Sudcov; Kniha proroka Daniela 1 – 6; 13 – 14; (odporúčame prečítať všetky kapitoly i napriek tomu, že súťažné úlohy budú iba z vyznačených kapitol), List Efezanom. Spoločnou témou uvedených kníh je ZÁPAS O PRAVÉ HODNOTY.

Prihláška do súťaže je súčasťou propozícií, ktoré nájdete na webovej stránke DKÚ. Prosíme, aby ste dodržali termín prihlasovania do 30. 11. 2016.

<http://nova.dkuspis.sk/clanky/758-Propozicie-Biblickej-olympiady-v-skolskom-roku-2016-2017/2-Skolske-vyucovanie-nabozenstva/6-Sutaze/1-Biblicka-sutaz>

Výtvarná súťaž Biblia očami detí a mládeže

V školskom roku 2016/17 pokračujeme i vo výtvarnej súťaži. Propozície sú na našej webovej stránke. Súčasťou propozícií sú podmienky súťaže, ich dodržiavanie je záväzné. Vyhodnotené práce zasielajte na adresu DKÚ Spišskej diecézy. Zasielajte iba práce umiestnené na 1., 2. a 3. mieste v jednotlivých kategóriách. V prípade zaslania viac ako troch prác za kategóriu, nebudeme môcť vyhodnotiť práce v diecéznom kole.

<http://nova.dkuspis.sk/clanky/760-Propozicie-vytvarnej-sutaze-Biblia-ocami-deti-a-mladeze-v-skolskom-roku-2016-2017/2-Skolske-vyucovanie-nabozenstva/6-Sutaze/2-Vytvarna-sutaz>

Rozvrhy hodín

Prosíme o zaslanie aktuálneho rozvrhu hodín. Tlačivo rozvrhu nájdete na: <http://nova.dkuspis.sk/2-Skolske-vyucovanie-nabozenstva/5-Tlaciva-na-stiahnutie/1-Ucitelia-NV-N>. Po vypísaní ho zašlite na našu e-mailovú adresu dkuspis@dkuspis.sk najneskôr do 31. 10. 2016.

KOMUNIKAČNÉ KOMPETENCIE VO VYUČOVANÍ NÁBOŽENSTVA

Dôležitou súčasťou interakcie človeka s človekom je kvalita komunikačných kompetencií. Postrehy a skúsenosti z praxe nás presvedčujú o tom, že my kresťania, tak dospelí ako i žiaci, sa často nedokážeme vyjadriť k náboženským témam, máme problém hovoriť o svojom náboženstve a o svojej viere. Príkladom toho sú reportáže z náboženských podujatí, po ktorých sú mnohí oslovení ľudia zaskočení otázkou, čo im dalo podujatie, na ktorom sa zúčastnili a pod. Túto skúsenosť máme aj my učiteľia, že žiaci a často aj ich rodičia majú s tým problém. Zisťujeme, že žiaci medzi sebou, ale ani doma v rodine nehovoria o viere, alebo hovoria o nej iba veľmi málo a stroho. Čo je dôvodom? Predovšetkým sú to nedostatočné vedomosti a nepraktizovanie spôsobu ako nejakú skutočnosť vyjadriť a ako o tom hovoriť. Dôvodom môže byť aj slabé vnútorné presvedčenie o vďačnosti za dar viery. Je potrebné hľadať spôsoby, ako vychovávať ku komunikačným kompetenciám na náboženskej výchove a náboženstve.

V jednotlivých číslach Katechetických ozvien počas tohto školského roka zameriame pozornosť na niektoré kompetencie, ktoré sú súčasťou reformy v školstve a ktoré taktiež súvisia s výchovou k zrelému kresťanskému povedomiu. Teoretické zdôvodnenie výchovy ku komunikačným kompetenciám nájdeme v pedagogickej literatúre a vzdelávacích programoch. Nám pôjde o to, aby sme zapojením prirodzenej roviny prehlbovali i nadprirodzenú rovinu. Je dôležité vedieť komunikovať na úrovni ľudskej: človek – človek, ale i na úrovni človek – Boh a človek – svedomie. Každá vyučovacia hodina náboženstva mala by byť skúsenosťou komunikácie aspoň dvoch z troch spomínaných úrovní.

V predmete náboženstvo a náboženská výchova sa často jedná o dva extrémny. Jedným je disponovanie so slovníkom, ktorý nie je dostatočne žiakom zrozumiteľný, pretože zasahuje do abstraktnej oblasti. Medzi takéto pojmy patrí: milosť, blahoslavenstvo, charizma, a mnoho iných. Na ceste nasledovania Krista je potrebné vedieť pomenovať a vyjadriť vlastné postoje, vyjadriť sa na tému viery, rozlišovať obsah čítaného a počúvaného a učiť sa adekvátne vyjadriť k danej problematike. Druhým extrémom môže byť to, že si žiaci nemajú možnosť osvojiť pojmy abstraktnej oblasti, nerozumejú im a možno prá-

ve preto nehládajú, nevedia a ani nechcú nájsť miesto v spoločenstve miestnej cirkvi.

Základné komunikačné kompetencie sú rovnaké pre všetky predmety. Keďže sa jedná o interakciu človeka s človekom, zaraďujeme tu: počúvanie, hovorenie, čítanie, písanie. V oblasti priamej interakcie ide o počúvanie a rozprávanie a v oblasti nepriamej interakcie ide o čítanie a písanie. Ak sa na komunikačné kompetencie pozrieme z hľadiska vnímania a vyjadrovania, tak do oblasti **vnímania patrí počúvanie a čítanie**, do oblasti **vyjadrovania patrí rozprávanie a písanie**. V oblasti náboženstva a výchovy ku komunikačným kompetenciám má nezastupiteľné miesto modlitba na úrovni rôznych stupňov a liturgické slávenie v zmysle chápania jeho obsahu a tajomstva.

V oblasti vnímania (zo strany žiakov) môžeme na hodinách náboženstva využívať veľa rôznych spôsobov. Nie je správne, ak učiteľ odovzdáva informácie bez interakcie, ktorou si overuje pochopenie a osvojenie výkladu žiakmi. Počúvanie učiteľa a čítanie textov samo o sebe nestačí. Tieto dva hlavné spôsoby tvoria základ a je potrebné ich prepájať. To znamená, že počas výkladu učiteľa, žiaci dostanú za úlohu, aby dôležité a zaujímavé myšlienky priebežne zapisovali do zošita. Bežný život je školou toho, že sa učíme od iných, keď ich počúvame a učíme sa sami, keď čítame.

Okrem prepájania činnosti čítania a písania môžeme využiť vnímanie reči obrazu, hudby a gest. Otvára sa tak možnosť vnímať konkrétne a cielene, čo sa ťažšie vyjadruje slovami a žiaci dostávajú príležitosť ľahšie vyjadriť, čo sa odohráva v ich vnútri, čo vidia, čo im napadá a čomu ich to učí.

V oblasti vyjadrovania (zo strany žiakov) by malo byť snahou učiteľa náboženstva využívať také vyučovacie metódy, ktoré sú pre žiakov motivujúce a zohľadňujú základné komunikačné zručnosti, ktorými sú **hovoríť a písať**. Podnetné rozhovory pestujú v žiakoch záujem vložiť svoje myšlienky do slov, učiť sa vyjadriť vďačnosť, radosť, dôveru v Božiu lásku. Učiteľ má veľa príležitostí na to, aby podnecoval a podporoval vlastné vyjadrenia žiakov a aby sa podľa kontextu témy dokázali vyjadriť. Vyučovacia hodina nemôže byť nevyváženou interakciou, pri ktorej učiteľ hovorí a žiaci iba píšú, alebo učiteľ

číta a žiaci iba hovoria. Každá oblasť vnímania a vyjadrovania má svoje miesto.

Dôležité je využívať rôzne metódy práce s textom, o ktorých sme podrobnejšie písali v Katechetických ozvenách v školskom roku 2014/2015. Žiaci sa majú postupne naučiť rozlíšiť jednotlivé literárne druhy v biblickom texte, naformulovať posolstvo biblického textu, rozlíšiť legendy, príbehy, správy, modlitby a opis udalostí. Vo vyšších ročníkoch základnej školy a na strednej škole je dôležité viesť ku kontextovej gramotnosti. Ňou rozumieme chápanie textov v kontexte okolností, komu a prečo boli hovorené a napísané, v kontexte doby v ktorej vznikli a v kontexte ich aktualizácie do tejto doby – čo znamenajú pre nás. V témach zameraných na rôzne problémové situácie je dôležité pracovať s textom dokumentov. Úlohou žiakov je po konkrétnej činnosti sa vedieť vyjadriť na danú tému a mať k tomu primeranú slovnú zásobu.

ležitie viesť ku kontextovej gramotnosti. Ňou rozumieme chápanie textov v kontexte okolností, komu a prečo boli hovorené a napísané, v kontexte doby v ktorej vznikli a v kontexte ich aktualizácie do tejto doby – čo znamenajú pre nás. V témach zameraných na rôzne problémové situácie je dôležité pracovať s textom dokumentov. Úlohou žiakov je po konkrétnej činnosti sa vedieť vyjadriť na danú tému a mať k tomu primeranú slovnú zásobu.

TECHNIKY AKTÍVNEHO POČÚVANIA

1. Technika	2. Cieľ	3. Je potrebné	4. Príklady
POVZBUDZOVANIE	Prejaviť záujem.	nevyslovovať súhlas či nesúhlas, používať neutrálne slová, meniť tón hlasu,	Môžeš mi o tom povedať niečo viac? Čo sa vlastne stalo?
	Povzbudiť žiaka k ďalšiemu rozprávaniu.		
OBJASŇOVANIE	Objasniť, čo nám hovorí druhý.	klásť otázky, opravovať chybný výklad problému, podnecovať rozprávača, aby ďalej vysvetľoval,	Kedy sa to stalo? Kedy to bolo napísané? Čo bolo predtým? Čo je za tým? Čo si o tom myslíš? Ako to vidíš?
	Získať viac informácií. Pomôcť žiakovi, aby videl i ďalšie hľadiska problému.		
PARAFRÁZA	Ukázať žiakovi, že ho počúvame a že mu rozumieme.	novým spôsobom preložiť myšlienky a fakty, zhrnúť oznámenie,	Teda ty by si chcel, aby ti učiteľ viac dôveroval... Ak tomu dobre rozumiem, tak by si chcel...
	Overiť, či jeho slová správne rozumieme.		
REFLEXIA – ZRKADLENIE POCITOV	Prejaviť, že chápeme a rozumieme, čo žiak cíti.	vyjadriť základné pocity a emócie žiaka,	Zdá sa mi, že sa ti to nepáči... Cítim v tvojom hlase smútok...
	Pomôcť mu prehodnotiť jeho pocity.		
ZHRNUTIE	Zhodnotiť dosiahnutý pokrok.	zopakovať hlavné vyslovené myšlienky a pocity,	Teda to, čo si mi povedal... Chcem si byť istý, že mi nič neuniklo, teda...
	Zhrnúť dôležité myšlienky a fakty. Položiť základ ďalšej diskusii.		
UZNANIE	Rešpektovať žiaka.	uznať závažnosť jeho pocitov, oceniť žiaka.	Verím, že... Naozaj si cením tvoju snahu o...
	Dať mu najavo, že mu veríme.		

Spracovala: Klára Soľanová

FORMOVANIE BOŽIEHO OBRAZU U DIEŤAŤA

Ježiš venoval deťom osobitnú pozornosť, keď ich nielen prijímal, ale predstavil deti ako vzor na ceste do Božieho kráľovstva (porov. Mt 18, 3). To však neznamená, že dieťa má byť ponechané samé na seba. Ide o postoje, ktoré predstavil ako vzorové a hodné nasledovania: postoj prijímania, odkázanosti, otvorenosti, dôvery a lásky.

Tieto hodnoty musia byť objavované, prehľbované a rozvíjané za pomoci dospelých. Dieťa prijíma, čo je predkladané nekriticky, veľa nad tým nepremýšľa, ale všetko, čo sa mu odovzdáva, absorbuje. Je to jeho veľké bohatstvo, ale i nebezpečenstvo, ktoré môže nesprávne ovplyvniť celý jeho život. Jedným z nich je neprávne predstavenie Božieho obrazu, ktoré pokračuje buď v nevernosti samotnému pokladu viery, ale aj v neprimeranosti posolstva veku a schopnostiam dieťaťa.

Kresťanský Boh je Bohom trojjediným. Táto pravda tvorí podstatu kresťanskej viery a kresťanstva. Je prameňom všetkých ostatných tajomstiev viery a svetlom, ktoré ich osvetľuje. Preto je v katechéze detí potrebné od začiatku uvádzať do tajomstva trojjediného Božieho života.

Vytváranie vzťahu s jednotlivými osobami Najsvätejšej Trojice a prebúdzanie lásky k nim sa zároveň stáva cieľom samotnej katechézy (porov. CT 19). Pri realizácii katechézy si treba uvedomiť, že tri božské osoby sú vždy prítomné a konajúce súčasne, avšak dieťa ich potrebuje spoznávať postupne.

Podľa indikácií daných v Catechesi tradendae sv. Ján Pavol II. naznačuje potrebu začínať predstavením Boha Otca (porov. CT 36). Tento postup je zároveň verný pedagogike Zjavenia. Ježiš sám začína ohlasovanie Božieho kráľovstva zjavením Boha ako svojho Otca, potom predstavením seba samého vo vzťahu k Otcovi ako Syna a príslubom Tešiteľa, Ducha Svätého (porov. VDK 100).

Predstavenie Boha Otca v katechéze detí by malo byť zamerané na vytváranie vzťahu k Bohu a ich uvádzanie do tajomstva Božieho života. Je potrebné rešpektovať schopnosti dieťaťa vlastné danému vekovému obdobiu a rovnako rešpektovať Božie zjavenie, prostredníctvom ktorého nám on sám odhaľuje tajomstvo svojho života. Ide teda o zachovávanie základného katechetického princípu vernosti Bohu a vernosti človeku (porov. VDK 145).

Prvou cestou k objaveniu Boha Otca v živote dieťaťa je krása stvorenia, ktorá dieťa obklopuje a na ktoré je ono zvlášť vnímavé. Prostredníctvom jeho krásy a poriadku, ktorý v ňom vládne, Boh ponúka človeku neprestajné svedectvo o sebe a svojej láske (porov. DV 3). Boh však nestvoril iba tú krásu, ktorú vidíme okolo seba, ale ako vrchol všetkého stvorenia stvoril človeka (porov. KKC 343). Predstavenie Boha ako Stvoriteľa človeka má pre dieťa dôležitý význam, pretože v ňom nachádza odpoveď na otázku o pôvode a celi ľudského života. Boh stvoril niekoho, kto mu je podobný. Stvoril človeka na svoj obraz (porov. Gn 1, 26-27). Úžas nad krásou sveta a človeka by mal u detí vyústiť do vďačnosti voči Bohu. Boh však svet a človeka nielen stvoril, ale sa o všetko neprestáva starať (porov. Mt 6,26). Táto Božia starostlivosť o celé stvorenie má naplniť život dieťaťa dôverou a láskou voči Bohu.

Ďalším dôležitým krokom v pozitívnom formovaní Božieho obrazu je zjavenie jeho lásky. Stvorenie je dielom Božej lásky, ktorá sa túži rozdávať bez miery. Láska je najkrajšou charakteristikou Boha. Stvoril nás z lásky a z lásky sa o nás stará. Rovnako podstatnou vlastnosťou dobra je jeho šírenie, rozdávanie sa. V tomto zmysle Boh, ktorý je dokonalé dobro, naplnia svojou dobrotou celé stvorenie. Následne mierou akou jednotlivé bytia prijímajú dobro, ktorým je on sám, sa stávajú samy dobrými a začínajú vyžarovať dobro do svojho okolia. Zároveň dobro vyvoláva u tých, ktorí ho prijímajú, tzv. spätný pohyb k prameňu dobra. Takto dobro privádza k sebe tých, ktorých sa dotýka.

Zjavenie Božej lásky je dôležité tak pre dospelého ako i pre dieťa, ktoré túži po láske. Zvlášť dôležité je to v prípade, kde dieťa nemá pozitívny príklad lásky vo svojich rodičoch. Zdôraznenie osobného rozmeru Božej lásky je pre deti veľmi dôležité, a preto je v katechéze potrebné vysloviť meno každého dieťaťa. (Např. v katechéze o Samuelovi predstavíme deťom ako aj ich volá Boh po mene: Michal, Veronika, atď.) Božia láska vrcholí v milosrdenstve, ktoré je väčšie ako hriech a nevernosť človeka.

Ináč povedané, lásku nemôže zničiť ani hriech a nevernosť človeka. V ňom sa iba človek pred láskou uzatvára. Je nevhodné, ak vychovatelia komentujú nejaký zlý skutok dieťaťa ako stratu Božej lásky: „Vidiš, čo si urobil, teraz ťa už Pán Boh nemá rád, lebo si zlý.“

Pre katechézu detí je veľmi dôležité, aby predstavenie Božej lásky predchádzalo rozprávaniu o ľudskom zlyhaní, ktorým je hriech. Pre človeka, ktorý sa od Boha hriechom odkláňa, sa táto láska stáva milosrdenstvom, v ktorom Boh človeku odpúšťa, nanovo ho prijíma za svoje dieťa a zahŕňa ho svojou večnou láskou. Toto poznanie pomáha dieťaťu neuzatvárať sa pri svojich zlyhaniach do sebaobviňovania, ktoré by mohlo vyústiť do odvrhnutia Boha ako nemilosrdného sudcu, ale nanovo sa otvárať Božej láske.

Dôležitý význam pri formovaní Božieho obrazu v živote detí má predstavenie Boha ako duchovnej bytosti. Je to najlepšia cesta, ako deťom v danom veku pomôcť vyhnúť sa jeho sklonu k antropomorfizmu. K tomu povzbudzuje aj *Catechesi tradendae*, keď hovorí o láskyplnom dialógu so „skrytým Bohom“, ku ktorému majú byť deti vedené (porov. CT 36). Pri predstavení Božieho obrazu deťom sa musí vytvárať priestor pre tajomstvo.

Cestou k predstaveniu tejto pravdy je objavenie duchovnej podstaty nášho bytia. Človek pozostáva z tela a duše (ducha), ktorú nevidíme. Tu môžeme deťom poukázať na aktivitu ľudského ducha. Naším rozumom premýšľame, vôľou sa môžeme rozhodnúť, čo budeme robiť. Máme tiež pamäť, ktorou si pamätáme, čo sme

robili. Náš duch teda neustále pracuje, aj keď ho nevidíme. Samotné deti môžeme priviesť k získaniu skúsenosti s duchovnou realitou nášho bytia: Deti si zatvoria oči a každý na niečo myslí. Následne sa ich pýtame, či vedia, na čo mysleli ich kamaráti. Deti nič nepočuli a nič nevideli a preto nemôžu vedieť, na čo myslel ich sused. Oni však vedia, že v tichu, bez slov môžu niečo hovoriť – na niečo myslieť. To je práca ľudského ducha. Boh, ktorý je čistý duch, pracuje takýmto neviditeľným spôsobom. Nevidíme ho ani nepočujeme, ale on neustále koná. Boh je čistý duch a pozná aj naše myšlienky. Môžeme sa s ním rozprávať v úplnom tichu, vo svojom srdci bez toho, aby sme vyslovili nejaké slová a on nás počuje (porov. Mt 6, 6). Predstavenie Boha ako čisto duchovnej bytosti je pre deti zároveň základom zvrátenia, ktoré vedie k uvedomeniu si svojej vlastnej identity a Božej blízkosti v živote.

Pre formovanie osobného vzťahu dieťaťa s Bohom je dôležité, ako mu je Boh predstavený. Neuvedomenie si týchto skutočností môže viesť k falošným predstavám o Bohu a neskôr aj k zanechaniu viery. V ďalšej časti sa budeme venovať formovaniu Božieho obrazu dieťaťa k druhej Božskej osobe – Ježišovi Kristovi.

Spracoval: Marián Majzel

Použitá literatúra:

Ján Jenčo, Princípy katechézy detí predškolského veku, Košice, 2008.

Všeobecné direktorium pre katechizáciu, Trnava, 1999, Catechesi Tradendae, 1993.

MEDITÁCIA OBRAZU

Pri príležitosti otvorenia Jubilejného roka sv. Martina v Spišskej diecéze odporúčame zaradiť do vyučovacích hodín v nižších ročníkoch životný príbeh sv. Martina a vo vyšších ročníkoch meditáciu obrazu v témach, kde kľúčovými slovami sú: katechumenát, krst, povolanie, biskupská služba, skutky milosrdenstva, služba blíznym, Kristus prítomný v blíznom a pod. Ponúkame jednu z možných meditácií k obrazu Wilfreda Thompsona Sv. Martin a žobrák, ktorý namaloval v r. 1918.

Ak sa zahľadíme na obraz, v popredí nemôžeme prehliadnúť dve výrazné postavy. Predstavujú udalosť stretnutia sv. Martina so žobrákom za mestom Amiens. Postavy sú umiestnené v panoráme krásnej prírody, ktorej nechýba to, čo ju oživuje a tou je svetlo a voda. Vyváženosť týchto prvkov dodáva obrazu zvláštnu silu a harmóniu.

Zamyslime sa nad riekou, v ktorej vidíme dostatok čistej a pokojnej vody. Ak poznáme životný príbeh sv. Martina, vieme o tom, že Martin v čase udalosti stretnutia so žobrákom ešte nebol pokrstený. Čo môže znamenať blízkosť tejto rieky? Môžeme uvažovať že Martin má už blízko k tomu, aby bol pokrstený, aby sa stal kresťanom. Sen v noci po udalosti mu to potvrdil, keď videl Krista zaodiateho polovicou jeho plášťa.

Vlavo v pozadí obrazu vidíme hradby a krásnu gotickú katedrálu v meste Amiens. Ona tu predstavuje Cirkev. V čase, keď sa odohrala táto udalosť, v meste Amiens už bolo zriadené biskupstvo. Prijatý krst a teda nechať zmyť zo seba hriechy znamená podľa znázornenia na obraze dostať sa akoby na „na druhý breh rieky“ a byť Božím dieťaťom – patriť do spoločenstva Cirkvi.

Pri pohľade na postavu Martina, ktorý sa prstom jemne dotýka plášťa žobráka, nie je celkom jasné, či mu ho dáva alebo berie. Pre tých, ktorí nepoznajú udalosť, ako sa Martin podelil o plášť, si môžu myslieť, že ho Martin o plášť práve oberá.

Pre nás, ktorý poznáme tento príbeh stojí zato zamyslieť sa, čo Martin svojou službou žobrákovi dáva a čo mu môže odňať.

Môže mu dávať lásku, teplo, je pre žobráka tým, ktorý mu pomôže ohriať sa.

Čo mu môže odňať? Môže mu týmto skutkom odňať nedôveru voči ľuďom, sklamanie, že si ho nikto nevšíma a môže mu odňať dokonca i bolesť a beznádej.

Čo sa autorovi týmto znázornením zvlášť podarilo? Poukazuje na to, ako môžeme veci vnímať. Nie všetko v živote je veľmi jasné a nie vždy dokážeme udalosti správne charakterizovať.

Majme to na pamäti, že každým dobrým skutkom niečo dávame ale zároveň môžeme ním i pomôcť odňať niečo zlé. Budme vnímaví a plní dobra voči tým, ku ktorým sme poslaní, aby aj na nás platili slová: „Bol som nahý a priodeli ste ma...“ (Porov. Mt 25,31-46).

Spracovala: Klára Solánová

SV. MARTIN – PRÁCA S OBRÁZKOM

PRE ŽIAKOV 1. STUPŇA

Učiteľ má pre žiakov v laviciach pripravený obrázok tak, že jednému z nich dá ľavú časť a druhému dá pravú časť obrázka.

Nasleduje práca žiakov:

- Hovoria čo vidia, čo im pri tom napadá.
- Žiaci v dvojici spoja dve časti obrázka a premýšľajú, ako spolu súvisia.
- Každá dvojica dostane text života sv. Martina, ktorý si prečíta.
- Žiaci majú za úlohu vyrozprávať nejakú situáciu, v ktorej sa ocitli a boli v pozícii sv. Martina alebo v pozícii žobráka.
- Na záver prečítame text z Matúšovho evanjelia (Mt 25, 1n) o službe bližným a odmene za to.
- Ohlásenie kerygmy: Dobro nekonáme iba preto, aby sme mali dobrý pocit, alebo aby nás iní pochválili. Dobro má veľkú hodnotu a ak ho konáme z lásky ku Kristovi a prejavujeme ho bližnému ako tomu, v ktorom je prítomný Kristus, tak môžeme povedať, že žijeme ako kresťania.

Spracovala: Klára Soľanová

DVANÁŠŤ ZASTÁVOK ŽIVOTA BL. ZDENKY SCHELLINGOVEJ

Krátky životopis predstavíme kombináciou rozprávania, dialógu a metód na porozumenie textu. Po prečítaní každého odseku je úlohou žiakov naformulovať prečítanej časti názov, ktorý si potom zapíšu do zošita. Ďalšou úlohou bude zodpovedať na otázky, ktoré je uvedené pod jednotlivými odsekmi.

1. Narodilo sa dieťa

Sestra Zdenka Schellingová sa narodila 24. 12. 1916 v Krivej na Orave, ako desiate z jedenástich detí. Pokrstená bola 27. 12. 1916 a pri krste dostala meno Cecília. Rodičia Pavol a Zuzana boli statoční ľudia a dávali svojim deťom vzornú náboženskú výchovu, postavenú na živej modlitbe a svedomiteli práci.

- V čom bolo detstvo Zdenky krásne?
- Čo jej rodičia dali ako najväčšiu výbavu do života?

2. Navštevuje školu

V rokoch 1923 – 1931 navštevovala Cecília ľudovú školu v Krivej. Medzi spolužiakmi bola obľúbená; bola usilovná, poslušná a rada pomáhala iným. V roku 1929 miestny farár Viktor Milan priviedol do Krivej rehoľné sestry z Inštitútu milosrdných sestier svätého Kríža, aby mu pomáhali formovať duchovnú tvár obce. Priaznivé rodinné prostredie, horlivé pastoračné účinkovanie miestneho farára a príťažlivý príklad rehoľných sestier, ktoré ju v poslednom ročníku ľudovej školy aj vyučovali, prispeli k rozhodnutiu pre duchovné povolanie, ktoré sa u nej prejavilo veľmi skoro. Taká bola Zdenka.

- Aké vlastnosti mala Zdenka?
- Čo bolo pre Zdenku dôležité pre jej rozhodnutie k duchovnému povolaniu?

3. Vstupuje do rehole

Cecília sa pre rehoľný život rozhodla na základe vlastného uváženia. Ako pätnásťročná nastúpila do materského domu Kongregácie milosrdných sestier Svätého kríža v Podunajských Biskupiciach, rozhodnutá zasvätiť svoj ži-

vot láske k Bohu a k blížnemu. Rodičia jej rozhodnutím boli nadšení a súrodenci boli na ňu veľmi hrdí. Po absolvovaní ošetrovateľskej školy sa stala postulankou a 28. 1. 1936 vstúpila do noviciátu v Podunajských Biskupiciach, dostala rehoľné meno sestra Zdenka. Svoje prvé sľuby zložila 30. januára 1937 a večné 28. januára 1943. Svoje rehoľné povolanie vnímala ako plnenie Božej vôle.

- Aké konkrétne rozhodnutie urobila Zdenka ešte ako mladé dievča?
- Ako vnímala svoje rehoľné povolanie?

4. Pracuje v nemocnici

Po zložení prvých sľubov pracovala na internom oddelení na röntgene na klinike v Štátnej nemocnici v Bratislave, a potom od roku 1941 ako ošetrovatelka v krajskej nemocnici v Humennom. V roku 1942 na pozvanie vedenia Štátnej nemocnice v Bratislave prišla tam pracovať ako laborantka a neskôr sa stala asistentkou na röntgenologickom oddelení. Chorým, ktorí boli liečení hlavne na rakovinu, sa venovala s príkladnou obetavosťou, hrejivou láskou a profesionálnou odbornosťou. Pre mnohých bola „vzorom rehoľnej sestry a profesionálnej ošetrovatelky“.

- Akými konkrétnymi skutkami plnila svoje rozhodnutie slúžiť blížnym?
- Akými konkrétnymi skutkami plnila svoje rozhodnutie slúžiť Pánu Bohu?

5. Vyjadruje odpor voči nespravodlivému násilliu

Po politickej zmene v roku 1948 Komunistická strana v bývalom Československu začala otvorené prenasledovanie Cirkvi. Mnohí veriaci boli rôznymi spôsobmi diskriminovaní pre svoju vieru, biskupi a kňazi prenasledovaní a väznení, rehoľné kongregácie zlikvidované a ich členovia poslaní na nútené práce. Sestra Zdenka si uvedomovala potrebu brániť Cirkev. Mala 32 rokov a odhodlala sa k odvážnym skutkom. Podľa svojho poznania, sil a možností vyjadřila svoj odpor voči nespravodlivému násilliu. Jej postoje vyjadřovali vnútornú ochotu priniesť aj veľké obety pre trpiacu Cirkev. Aká ťažko pochopiteľná je niekedy Božia vôľa.

- Aké boli konkrétne prejavy prenasledovania Cirkvi?
- Aké vnútorné rozhodnutie urobila Zdenka počas obdobia prenasledovania Cirkvi?

6. Pomáha pri úteku kňaza

Dvakrát pomáhala pri príprave úteku väznených katolíckych kňazov. Prvý pokus bol čiastočne úspešný, keď sa začiatkom roku 1952 spolupodieľala na organizovaní úteku kňaza Štefana Košťiaľa, ktorý sa v Štátnej nemocnici liečil na následky mučenia pri výsluchu. Podarilo sa jej to tak, že strážnikovi namiešala uspávací prostriedok do pohára s čajom. Po kňazovom úteku sa v nemocničnej kaplnke pod krížom takto modlila: „Pane Ježišu, za jeho život obetujem môj jediný. Pomôž mu ostať nažive!“ Tohto kňaza však pri úteku chytili a odsúdili na 19 rokov odňatia slobody. Ale obeta sestry Zdenky bola prijatá a po pomerne krátkom čase (po 3 rokoch) neustále ponorená do konania Božej vôle zomrela. Spomínaný kňaz obdobia väznenia prežil a zomrel vo vysokom veku. Bolo to iba päť mesiacov predtým, ako bola sestra Zdenka v roku 2003 vyhlásená za blahoslavenú.

- Ktorými konkrétnymi skutkami za záchranu nevinných kňazov riskovala svoj život?
- Ako zneli slová jej modlitby pod krížom?

7. Pomáha pri druhom úteku

Druhý pokus o pomoc kňazom bol neúspešný. Sestra Zdenka Schellingová spolu so sestrou Katarínou Luka-

čovičovou uverili informácii agenta štátnej bezpečnosti, že troch saleziánskych kňazov a troch seminaristov, ktorí boli na liečení v Štátnej nemocnici (Titus Zeman, Štefan Sandtner, ThDr. Andrej Dermek, ThDr. Viliam Mitošin-ka, Justín Beňuška a Pavol Pobiecky) odvezú na Sibír a tam ich zastrelia. Uverili možnosti ich záchranu a úteku z Krajskej súdnej väznice v Bratislave. Útek mal umožniť člen väzenskej stráže za finančnú odmenu. Zaobstarali potrebnú sumu peňazí s pomocou Marty Sandtnerovej, sestry väzneného kňaza Štefana Sandtnera. Pripravovaný útek nebol úspešný. Menovaní kňazi boli už 26. 2. 1952 premiestnení do väznice v Ilave. Celá akcia slúžila ako pasca, ktorú pripravila Štátna bezpečnosť.

- Ako sa zachovala Zdenka a iná rehoľná sestra, keď sa dozvedeli, čo hrozí na Sibíri odvezeným prenasledovaným kňazom a seminaristom?
- Aký plán mala Štátna bezpečnosť s uvedenými prenasledovanými kňazmi?

8. Je zatknutá a mučená

Štátna bezpečnosť neváhala a pre realizovanie svojich plánov sestru Zdenku potrebovala zlomiť. Bola zatknutá 29. 2. 1952 a vo vyšetrovacej väzbe kruto mučená. Potápali ju do vody, pokiaľ sa nezačala dusiť, natáhovali ju po strop a pritom ju bili. Vyšetrovatelia sa trýznením snažili prinútiť sestru Zdenku, aby prezradila informácie, ktoré sa vôbec nevzťahovali na skutok, pre ktorý bola zatknutá. Nakoniec bola odsúdená 17. 6. 1952 na 12 rokov väzenia a 10 rokov straty občianskych práv za údajnú velezradu, čiže za jeden z najťažších prečinov proti štátu. Od roku 1952 do roku 1955 bola sestra Zdenka premiestňovaná z jedného väzenia do druhého. Od svojho zatknutia až do posledných chvíľ svojho pozemského života znášala všetky utrpenia s hrdinskou trpezlivosťou, s vedomou ochotou i zomrieť pre Pána Boha a pre dobro Cirkvi a bez akejkoľvek nenávisti voči tým, ktorí jej ubližovali. Sestra Zdenka zažiarila ako vzor vernosti a odpustenia. Ubitá skoro až k smrti vyriekla: „Odpustenie je najväčšia vec v živote“. Aj takto vnímala plnenie Božej vôle.

- Čo znamenalo v čase prenasledovania Cirkvi byť odsúdený pre vieru?
- Ktoré čnosti vedela sestra Zdenka žiť i vo chvíľach, ktoré sú ľudsky veľmi ťažké, ba pre mnohých ľudí priam neznesiteľné?

9. Na základe amnestie je prepustená

Kvôli zhubnému nádoru jej ostával menej ako rok života a preto bola na základe amnestie dňa 16. 4. 1955 prepustená. Komunisti nechceli, aby zomrela ako mučenica vo väzení. Spoločenská situácia bola veľmi napätá, všade vládol strach, neistota a nedôvera. Nebolo jasné, kto je nasadený ako agent a udavač a kto sa môže stať terčom ďalšieho prenasledovania iba preto, že by sa ujal chorej sestry Zdenky. Pani Apolónia Galisová z Trnavy dokázala službou blížnemu a chorému človeku, ktorým bola sestra Zdenka, zobrať na seba i to riziko. Prijala ju do svojho domu. Vnímala to ako plnenie Božej vôle. Neskôr sa táto pani stala rehoľnou sestrou a prijala meno Lucia. Určite ten čas, kedy mohla vnímať blízkosť sestry Zdenky, bol pre ňu požehnaním.

- Kto sa v čase choroby stal milosrdným Samaritánom pre sestru Zdenku?
- Prečo to pani Apolónia dokázala?
- Ako Pán Boh odmeňuje odhodlanie a vernosť v službe blížnemu?

10. Zomiera

Zdenkin zdravotný stav sa po prepustení z väzenia neustále zhoršoval. Posledné dni svojho pozemského života prežívala v nemocnici na onkologickom oddelení v Trnave, kde aj 31. 7. 1955 o 7:45 hod. počas svätej omše zaopatrená sviatosťami zomrela. Takto tridsaťosemročná, odvážna a vždy usmievavá Božia služobnica sestra Zdenka Schellingová, pripodobnená Ježišovi Kristovi na ceste kríža, ponorená do Božej vôle, preukázala svojou obetou najvyššie svedectvo lásky. Dňa 2. 8. 1955 boli jej telesné pozostatky uložené na Starom cintoríne v Trnave.

- Komu bola podobná sestra Zdenka nesením svojho kríža, plnením Božej vôle a najvyšším svedectvom lásky?
- Aký prívlastok dostáva ten, kto vydá svoj život ako obeť svedectva lásky k Bohu a k blížnemu?

11. Je rehabilitovaná

Po pätnástich rokoch od smrti sestry Zdenky bola Krajským súdom v Bratislave oslobodená od žaloby pre trestný čin velezrady a Najvyšší súd SSR zrušil rozsudok v

celom rozsahu. Tým umožnil jej úplnú občiansko-právnu rehabilitáciu. Keď sa v roku 1979 rušil starý cintorín v Trnave, na ktorom bol hrob sestry Zdenky, jej pozostatky spolu s pozostatkami ďalších desiatich sestier Kongregácie milosrdných sestier Svätého kríža boli exhumované a prevezené na cintorín do Podunajských Biskupíc. Tam sa nachádza kláštor i v súčasnosti a v ňom sestra Zdenka začínala svoj noviciát.

- Aký význam má to, že i keď sa sestra Zdenka nedožila zrušenia rozsudku, bolo tak učinené po jej smrti?
- Kde okrem Podunajských Biskupíc pôsobia v súčasnosti sestry z Kongregácie Svätého kríža?

12. Je blahorečená

V Jubilejnom roku 2000 bol zahájený proces blahorečenia sestry Zdenky. O tri roky nato bola druhá exhumácia jej pozostatkov. V roku 2003 sv. Ján Pavol II., ktorý bol v tom čase pápežom, potvrdil blahorečenie sestry Zdenky Schellingovej. On sám ju vyhlásil za blahoslavenú a za mučeničku Katolíckej cirkvi na sviatok Povýšenia sv. Kríža 14. 9. 2003 v Bratislave – Petržalke. Bolo to počas jeho 3. pastoračnej návštevy Slovenska.

Sestra Zdenka je prvou slovenskou blahoslavenou v našich novodobých dejinách. Liturgická spomienka na bl. sestru Zdenku je 30. júla. V jej rodisku Krivej a na mnohých ďalších miestach si môžeme uctiť jej ostatky, ktoré sú v relikviároch. Môžeme sa k nej utiekať modlitbou, litániami a môžeme prostredníctvom nej prosiť o duchovné a telesné dary tak pre seba, ale i pre tých, ktorí to potrebujú.

- Aké prepojenie vieme nájsť v tom, že sestra Zdenka bola blahorečená práve na sviatok Povýšenia sv. Kríža?
- Aké poslanstvo zanecháva v mojom srdci príklad svedectva života sestry Zdenky až po jej mučeničku smrť?

Spracovala: Božena Nemčiková, Klára Solňanová

Zdroj:

<http://www.zivotopisysvatych.sk/zdenka-schellingova/>

AKÁ BOLA ZDENKA?

Čo o nej povedali iní?

(Podľa knihy: *Bolí soľou i svetlom*, SSV, 2001)

Rehoľná spolusestra Elena Hrabková povedala:

- „Sestra Zdenka mala charizmu rehoľnej ošetrovateľky, ten vzácny dar, ktorý sa hocikomu nedostáva.“
- „Skutky milosrdenstva a celú charitatívno-ošetrovateľskú činnosť vykonávala so zbožnou obetavosťou a láskou ku všetkým ľuďom bez rozdielu. K pacientom sa približovala s potrebným prívetivým úsmevom, tak veľmi dôležitým vo vzťahu k tým, čo trpeli. Aj to bol jej osobný príspevok k terapii pacientov.“

Na základe textu pomenuj vlastnosti, ktoré charakterizujú bl. s. Zdenku a popremýšľaj, ktoré z týchto vlastností charakterizujú i teba.

Sestra Terézia Rapavá hovorí:

- „Mala skôr vyššiu a štíhlu postavu. Chodievala vzpriamene so zdvihnutou hlavou, ale s pokorným, láskavým výrazom v tvári, a tak ako by sa takmer nadnášala nad zemou. Jej chôdzu zvyrazňovala prirodzená elegancia, pohyby jej rúk boli jemné a lahodné. Pri stretnutiach na chodbe alebo na iných miestach spolupracovníčky a známe osoby predstihla pozdravom, pričom nechýbal ani jemný úklon hlavou a prívetivý pohľad sprevádzaný nenúteným úsmevom.“
- „Sestra Zdenka hovorievala málo a skôr ticho a polohlasne. Pacienti si ju všimli aj vtedy, keď sa s nimi bezprostredne nerozprávala. Istotne aj preto, že z jej očí a celej tváre vyžarovalo čosi nesmierne príjemné a tajomné, čo sa nedalo nevšimnúť. Pri nej nikto necítil strach. Jej spôsoby, všetky prejavy a správanie sa vzbudzovali dôveru.“

Charakterizuj bl. sestru Zdenku svojimi slovami.

Sestra Viridiána poznamenáva:

- „Sestra Zdenka v nemocnici nemala páru. Ku každému bola taká milá, že hneď padla ľuďom do oka. Vždy bola ochotná prijať každú obeť. Jednostaj pobežovala okolo pacientov ako smiatko, drobčila po chodbe, ale sa aj zaraz obrátila, keď na ňu niekto zavola.“

Akú vlastnosť charakterizuje tento text?

MUDr. Eugen Vilček hovorí krátko:

- Na otázku, aká bola sestra Zdenka, odpovedal: „Anjel v ľudskom tele...“

Čo znamená, keď o niekom povieme, že je „anjel“?

Profesor Karol Viršík, riaditeľ a primár Ústavu tuberkulózy v Podunajských Biskupiciach hovorí:

- „Sestra Zdenka bola vzornou sestrou, osobne veľmi krásneho charakteru. Mala rada ľudí a bola ochotná pomáhať dokonca aj takým, čo iným robili príkorie. A všetkým odpúšťala. Aj tým, čo iným ktorí ju prenasledovali. V práci bola veľmi pedantná a dochvilná. Vyznačovala sa dôslednosťou v plnení každodenných povinností.“

Ako ty vnímaš ľudí okolo seba, dokážeš ochotne odpúšťať?

Ako vykonávaš svoju prácu?

- *Byť človekom, ktorý vníma Božiu vôľu, rozhoduje sa a koná podľa Božích plánov, je milosť a nadprirodzený dar. Sestra Zdenka si túto milosť ustavične vyprosovala u Pána. Všetko čo dosahovala, bolo s Božou pomocou, prostredníctvom častých a vrúcnych modlitieb. Úmysel dôsledne plniť svoje profesionálne poslanie bolo jej denným programom.*

Ako ty využívaš Božiu milosť, modlitbu a dary, ktoré si dostal vo svojom živote?

O čo prosíš Boha v modlitbe?

- *Sestra Zdenka tým, že vstúpila do rehole, zasvätila svoj život Bohu. Druhýkrát sa rozhodla svoj život obetovať Bohu, keď sa rozhodla zachrániť kňaza, ktorý mal byť zavlčený na Sibír – na smrť. Kláka si pod kríž a prosila Pána Ježiša: „Pane, Bože, za jeho život obetujem svoj jediný. Pomôž mu ostať nažive a dostať sa do bezpečia.“*

Porozmýšľaj, či si bol niekedy v situácii, keď si sa mal rozhodnúť pre obeť za niekoho alebo za niečo. Uvažuj, či by si v takýchto chvíľach dokázal odvážne pomáhať Cirkvi, kňazom, bratom a sestram.

Program jej dňa

- *„Od Pánovho oltára idem k oltáru svojej práce... všade musím vedieť pokračovať v obete oltára... a nebát sa začať ju radostne pre Boha.*

Krédo jej života

- *„Bez prestania spievať Glória, ohlasovať Kristovo slovo skôr príkladom ako slovami. Vyznávať Krista svojim životom.“*
- *V rozlúčkovej modlitbe Pán Ježiš povedal: „Môj Otec je oslávený tým, že prinášate veľa ovocia a stanete sa mojimi učeníkmi.“ (Jn 15, 8) Učeníkmi vzájomnej lásky, ktorá v ochote milovať Boha nadovšetko a blížneho ako seba, neváha – ak treba – aj život položiť za svojich bratov. Od niektorých z nich sa vyžaduje svedectvo hrdinskej obety. To platilo i o bl. sestru Zdenku Schellingovej.*

Čo o nej povieš ty?

Tvojou úlohou je odpovedať na otázku, aká bola bl. sestra Zdenka

- formou listu kamarátke
- formou diskusie o živote bl. sestry Zdenky s poukázaním na možnosť, ako ju nasledovať vo svojom živote.

Spracovala: Božena Nemčíková

VINA A ODPUSTENIE V ŽIVOTOCH SVEDKOV VIERY

PRACOVNÝ LIST PRE 7. ROČ. ZŠ

Téma: Boh oslobodzuje človeka

Obsahový štandard: vina a odpustenie

Úloha č. 1

1. Pod fotografie dopíš mená a priezviská, príp. rehoľné meno osobností, ktoré vidíš.
2. Prečítaj si životné príbehy týchto postáv.
3. Napiš miesto, odkiaľ jednotlivé osobnosti pochádzali (krajinu, mesto).
4. Ku každej fotografii správne prirad' nižšie uvedený text (A, B, C).
5. Zdôvodni vzťah medzi vinou a odpustením v jednotlivých svedectvách viery.
6. Uvažuj, v čom ich môžeš nasledovať.
7. Napiš, ktorý životný príbeh ťa zaujal a prečo.
8. Jedna z nich bola rehoľná sestra; ktorá to bola a do akej rehole patrila?
9. Ktoré z uvedených svedkov viery boli už vyhlásené za blahoslavené?
10. Ktorá z nich je známa výrokom: „Za mrakmi je moje milované slnko.“?

Úloha č. 2

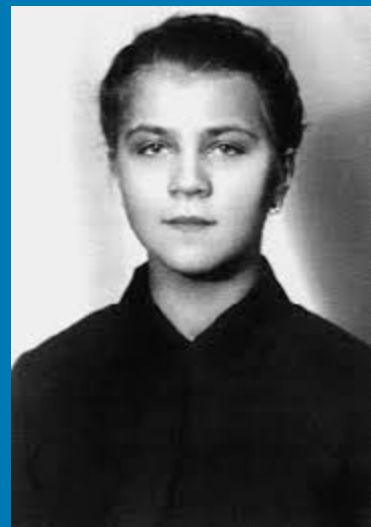
Pokús sa vytvoriť projekt na tému Po stopách obetí vojny. Zahrň do neho i to, čo si sa dozvedel.

Porozmýšľaj, za čo by si ty vedel/vedela obetovať svoj život.

Text A: Pochádzala z váženej rodiny aristokrata Joseho. Otec jej zomrel. Bola vojna, preto celá rodina emigrovala. Chodila do školy, ktorú spravovali rehoľné sestry. Jej otčim ju pokúšal na hriech. Trápila sa pre nemravný život svojej matky. Modlila sa za spásu jej duše. Ponúkla Bohu svoj život za jej záchranu. Boh jej obeť prijal. Zomrela ako 13-ročná. Sv. Otec Ján Pavol II. ju vyhlásil za blahoslavenú.

Text B: Pochádzala z východného Slovenska. Bola ukrytá v pivnici, keď prechádzal front. Jej rodinu odhalili. Ruský vojak si vybral práve ju. Keď ho odmietla, vyhrážal sa jej smrťou. Rozlúčila sa s otcom. Ako 16-ročná bola zastrelená, lebo odmietla hriech. Zvolila si radšej smrť ako hriech. Silu jej dávala viera a Eucharistia.

Text C: Pri krste dostala meno Cecília. Narodila sa na Vianoce. Ako mladá vstúpila do rehole. Bola ošetrovatelkou a dobre poznala prácu na röntgene. Ochotne obetovala svoj život za život kňaza. Kým skutočne bola sa stalo známym až po 40 rokoch. Svedectvo jej života odhalila až výpoveď spoluväzenkyne. Následkom mučenia zomrela. Jej pozostatky boli dvakrát exhumované. Je prvou blahoslavenou Slovenkou.

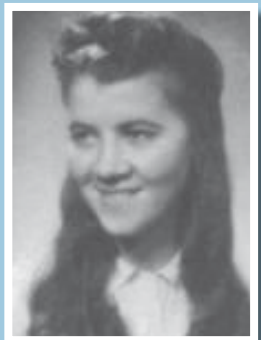
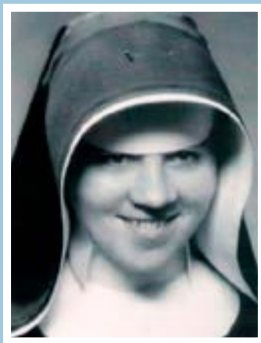
Správne odpovede k úlohe č. 1

1. *Cecília Schellingová – sestra Zdenka, 2. Anka Kolesárová, 2. Laura Vicuña,*
3. *Zdenka Schellingová – Krivá na Orave – Slovensko, Anka Kolesárová – Vysoká nad Uhom – Slovensko, Laura Vicuña – Santiago de Chile, Chile*
4. *A3=Laura Vicuña, 2. B2=Anka Kolesárová, 3. C1= bl. Zdenka Schellingová*
8. *bl. Zdenka Schellingová – Kongregácia milosrdných sestier Svätého kríža*
9. *bl. sestra Zdenka Schellingová a bl. Laura Vicuña*
10. *bl. sestra Zdenka*

Spracovala: Božena Nemčíková

PORTRÉTY SVEDKOV VIERY

PRACOVNÝ LIST

Úlohy

1. Pozri si všetky fotografie. Prídeš na to, že tie isté osobnosti sú na viacerých fotografiách. Do riadku dopíš ich mená.
2. Čo vieš povedať o živote jednotlivých postáv?
3. Vieš nájsť niečo z ich života, čo majú spoločné?
4. K fotografiám pripíš ich rehoľné mená.
5. Vyhľadaj ich životný príbeh a zisti, do ktorej rehole patrili.
6. Ako by si napísal krátky článok do novín, v ktorom by si pri príležitosti 100. výročia narodenia bl. sestry Zdenky zaujímavo predstavil jej životný príbeh.
7. Ako ich život súvisí s Rokom milosrdenstva?
8. Ktorá z nich ti je najbližšia a v čom je príkladom pre tvoj život?

Správne riešenia

1. Zdenka, Faustína, Tereška, Faustína, Zdenka, Tereška, Zdenka, Zdenka
3. Spája ich viera, láska k Bohu a ľuďom, zmysel pre obetu, služba ľuďom, hlboká túžba po spojení s Ježišom v Eucharistii a v modlitbe. Všetky žili rehoľným životom v rôznych kongregáciách, všetky sú pre Cirkev príkladom svätosti, dve z nich sú svätorečené, jedna – sestra Zdenka je zatiaľ blahorečená. Ich výraznou črtou je mimoriadny spôsob spolupráce s Ježišom.
5. Sestra Zdenka – Kongregácia milosrdných sestier sv. Kríža, sestra Tereška – karmelitánka, sestra Faustína – Kongregácia sestier našej Panej Milosrdenstva
7. V ich živote sa odráža služba lásky a milosrdenstva.

Spracovala: Božena Nemčíková

TEST O ŽIVOTE BL. SESTRY ZDENKY

Dvojicu výrokov porovnaj a písmenom „P“ označ ten, ktorý je pravdivý.

ŽIVOT DOMA

Narodila sa 24. 12. 1916 na Vianoce. Narodila sa 15. 9. 1916 na sviatok Sedembolestnej Panny Márie.	
Pri krste dostala meno Cecília. Pri krste dostala meno Zdenka.	
Miesto jej narodenia je Zákamenné. Miesto jej narodenia je Krivá na Orave.	
Jej rodičia sa volali Jozef a Mária. Jej rodičia sa volali Pavol a Zuzana.	
Základnú školu navštevovala v Trstenej. Ľudovú školu navštevovala v rodnej dedine Krivá.	
Dostala vzornú náboženskú výchovu založenú na živej modlitbe a svedomitej práci. Keďže otec jej zomrel v detstve, vychovávala ju mama sama.	
Bola uzavretej tichej povahy, iných nepotrebovala. Bola usilovná, poslušná a ochotná pomáhať iným.	

ŽIVOT V REHOLI

Pre rehoľný život sa rozhodla, aby sa ukryla pred hlukom sveta. Pre rehoľný život sa rozhodla ako 15-ročná odišla do kláštora v Podunajských Biskupiciach.	
Vstúpila do Kongregácie sestier Božského Vykupiteľa. Vstúpila do Kongregácie milosrdných sestier Svätého kríža.	
Jej rozhodnutie bolo zasvätiť svoj život láske k Bohu a k blížnemu. Jej rozhodnutie bolo študovať teológiu.	
Večné sľuby nikdy nezložila. Večné sľuby zložila 28. 1. 1943	
Pracovala ako ošetrovatelka vo viacerých nemocniciach, neskôr ako asistentka pri röntgenologickom oddelení. Pracovala v detskom domove.	
Ťažko chorým na rakovinu sa venovala s príkladnou obetavosťou, láskou a profesionálnou odbornosťou. Ochotne sa ujímala opustených detí.	

PRENASLEDOVANIE

Za komunizmu sa málo angažovala, aby nepútala pozornosť a neohrozila rehoľu. Počas komunizmu mala potrebu brániť cirkev aj za cenu obety.	
Pomáhala pri príprave tajne vysluhovaných sviatostí. Pomáhala pri úteku väznených katolíckych kňazov.	
Po odhalení bola dňa 29.2.1952 zatknutá a vo vyšetrovacej väzbe kruto mučená. Po odhalení bola dňa 29.2.1950 zatknutá a mučená.	
Nakoniec bola odsúdená 17. 6. 1952 na 12 rokov väzenia za velezradu. Nakoniec dostala iba podmienený trest.	
Nespravodlivý trest si odpykávala v Rimavskej Sobotě, Pardubiciach, Brne a Prahe. Nespravodlivý trest si odpykávala v Prahe.	
O tom, ako znášala utrpenia vo väzení, nemáme žiadne svedectvá. O tom, ako s hrdinskou trpezlivosťou znášala utrpenia vo väzení a ako bola ochotná zomrieť pre Pána, pre dobro Cirkvi, bez akejkoľvek nenávisťi voči tým, ktorí jej ubližovali máme svedectvá.	
Bola uzavretej tichej povahy, iných nepotrebovala. Bola usilovná, poslušná a ochotná pomáhať iným.	
Je vzorom vernosti a odpustenia. Je vzorom starostlivosti o siroty.	
Svedectvo o mučení vydala dozorkyňa z väzenia. O jej utrpení a mučení vydala svedectvo p. Helena Kordová – Wildeová.	

KONIEC ŽIVOTA

Aby nezomrela vo väzení, 16. 4. 1955 bola prepustená a prijatá do nemocnice v Trnave. Žiadosť o prepustenie jej odmietli.	
Ubitá na smrť vyslovila slová: „Odpustenie je najväčšia vec v živote!“ Ubitá na smrť vyslovila slová „Svet na to nikdy nezabudne.“	
Zaopatrená sviatosťami zomrela v nedeľu večer 31. 7. 1955. Zaopatrená sviatosťami zomrela v piatok 31. 7. 1955.	
Jej telesné pozostatky boli uložené na Starom cintoríne v Trnave neskôr prenesené do Podunajských Biskupíc. Jej telesné pozostatky boli uložené v rodisku Krivá na Orave.	
Do dnešného dňa nespravodlivý rozsudok o vine Zdenky Schellingovej nebol zrušený. V roku 1970 ju Krajský súd v Bratislave oslobodil od žaloby a Najvyšší súd SSR zrušil rozsudok v celom rozsahu.	
Sv. Ján Pavol II. ju vyhlásil za blahoslavenú v Ríme 30. 7. 2003. Sv. Ján Pavol II. ju vyhlásil za blahoslavenú v Bratislave 14. 9. 2003 počas svojej 3.pastoračnej návštevy Slovenska.	
MUDr. Vladimír Hoza po jej smrti povedal, že na nebi pribudla jedna hviezda, čím chcel vyjadriť, že medzi pacientkami má „hviezdu“, na ktorú sa nedá zabudnúť. MUDr. Vladimír Hoza po jej smrti povedal, že takých je na svete veľa.	

Modlitba

Dobrotivý Bože,
ty si dal blahoslavenej Zdenke nevšednú lásku k ukrižovanému Kristovi,
ktorú prejavila radostnou službou chorým a tvojim kňazom;
prosíme ťa, dopraj aj nám, aby sme ju nasledovali
v úprimnej ochote dať svoj život
do služby bratom a sestrám
a boli nadšenými svedkami tvojho Syna
Ježiša Krista, ktorý je Boh a s tebou žije
a kraľuje v jednote s Duchom Svätým
po všetky veky vekov. Amen.

Spracovala: Božena Nemčíková

MILOSRDNÝ SAMARITÁN V ŽIVOTE SV. MARTINA

TÉMA: KREŠŤANSKÉ HODNOTY V SPOLOČNOSTI

Cieľ

Kognitívny: Na pozadí biblického textu Podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi (Lk 10, 25-37) vymenovať kresťanské hodnoty v živote a zdôvodniť ich dôležitosť. Aktualizovať rôzne prejavy pomoci.

Afektívny: Oceniť hodnotu živej viery a skutkov lásky ako viditeľné svedectvom Božieho milosrdenstva vo svete.

Pomôcky: Sväté písmo, mapa, svieca, poháre, voda, slamky.

Metódy: čítanie biblického textu s prvkami Lectio divina, bibliodráma.

Veková skupina: 2. stupeň ZŠ, stredné školy

Úvod

Privítanie, krátka modlitba.

1. Čítanie – biblického textu **Lk 10, 25-37** (môže sa prečítať dvakrát, dôležitý je priestor na ticho).

Tu vystúpil ktorýsi znalec zákona a povedal, aby ho pokúšal: „Učiteľ, čo mám robiť, aby som bol dedičom večného života?“ Ježiš mu vrazil: „Čo je napísané v Zákone? Ako tam čítaš?“ On odpovedal: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého svojho srdca, z celej svojej duše, zo všetkých svojich síl a z celej svojej mysle a svojho bližného ako seba samého!“ Povedal mu: „Správne si odpovedal. Toto rob a budeš žiť!“ Ale on sa chcel ospravedlniť, preto sa opýtal Ježiša: „A kto je môj bližný?“

Ježiš povedal: „Istý človek zostupoval z Jeruzalema do Jericha a padol do rúk zbojníkov. Tí ho ozbiljali, dorážali, nechali ho polomŕtveho a odišli. Náhodou šiel tou cestou istý kňaz a keď ho uvidel, obišiel ho. Takisto aj levita: keď prišiel na to miesto a uvidel ho, išiel ďalej. No prišiel k nemu istý cestujúci Samaritán a keď ho uvidel, bolo mu ho ľúto. Pristúpil k nemu, nalial mu na rany oleja a vína a obviazal mu ich; vložil ho na svoje dobytoča, zaviezol ho do hostinca a staral sa oň.

Na druhý deň vyňal dva denáre, dal ich hostinskému a povedal: „Staraj sa oň a ak vynaložíš viac, ja ti to zaplatím, keď sa budem vracat.“ Čo myslíš, ktorý z tých troch bol bližným tomu, čo padol do rúk zbojníkov?“ On odpovedal: „Ten, čo mu preukázal milosrdenstvo.“ A Ježiš mu povedal: „Chod' a rob aj ty podobne!“

Bibliodráma

Učiteľ vyzve žiakov, aby na papier (na tabuľu) vypísali postavy, ktoré sa v príbehu objavili. Medzi ne môžeme zaradiť i niektoré symboly, napr. cesta, mesto a pod. Ak žiaci niektorým pojmom nerozumejú, majú možnosť spolu s učiteľom prediskutovať význam pojmov. Po pojmovom pochopení textu znova prečítajú biblický text metódou postupného čítania po vete.

Môže nasledovať samotná dramatizácia uvedeného textu. Učiteľ vyzve žiakov, aby si vybrali rolu. Žiaci postupne predstavujú svoje role a uvedomujú si, že prijatím role vstupujú do vzájomného vzťahu medzi sebou. V miestnosti, kde sa uskutoční bibliodráma, je potrebné vyčleniť dostatočne veľký priestor na hranie. Priestor sa potom spolu so žiakmi rozdelí na menšie časti. Vždy je potrebné vychádzať z konkrétneho biblického textu.

Tu môžeme začať dramatizovaný rozhovor – bibliodrámu. Učiteľ začne viesť rozhovor s jedným žiakom. Pre učiteľa je dôležité vopred vedieť rozvinúť si rozhovory a intuitívne začať pri žiakoch, ktorí s tým nemajú problém. Rozhovor možno začať: Kto si ty? Žiak odpovedá: cesta. Rozhovor pokračuje: Kráča po tebe veľa ľudí? Žiak odpovedá: Áno. A aký je cieľ cesty ľudí, ktorí po tebe kráčajú? To neviem povedať, iste to vedia tí, ktoré po mne prešli. Tak sa ich opýtaj, aký bol cieľ ich cesty, atď. Ak je v texte i postava Ježiša, väčšinou ju prijíma učiteľ, hoci o tom vopred nehovorí.

Je dôležité dbať na to, aby sa v rozhovore dodržiavali tri dôležité body:

- hľadať presné stanovisko konkrétneho žiaka v aktuálnom okamihu jeho života,
- otvorenosť ostatných, ktorí neboli zatiaľ oslovení, aby ovplyvnili rozhovor, ak sa ich to akokoľvek dotýka,
- ochota všetkých, zúčastniť sa rozhovoru z pozície vlastnej role.

Bibliodrámu ukončí učiteľ. Proces, ktorý prebiehal navonok mal zároveň prebiehať vo vnútri každého žiaka. Nasleduje diskusia, pri ktorej žiaci zdieľajú svoje skúsenosti a môžu odpovedať na otázku: Aký význam má táto skúsenosť pre moju osobnú vieru?

2. Meditácia

Katechéta zhrnie to, čo účastníci hovorili a podá zásadné myšlienky celého biblického textu formou meditácie a pomocou mapy.

V prečítanom úryvku boli spomenuté dve mestá Jericho a Jeruzalem. Boli to odlišné mestá, hoci neboli až tak veľmi ďaleko od seba. Jeruzalem bolo mesto pobožnosti a úcty k Bohu. Stál tam chrám, chodili sa tam ľudia modliť a ak niekto šiel do Jeruzalema, zrejme tam šiel práve preto, aby navštívil chrám. V iných mestách totiž chrámy neboli. Naopak, Jericho bolo mesto

hriechu a zla. Ľudia tam žili hriechne, oddávali sa hazardným hrám, zábavám a roztopašnosti. A tu zrazu jeden človek šiel z Jeruzalema do Jericha. Možno to bol niekto, kto práve navštívil chrám a odchádzal z Jeruzalema. V každom prípade ho však prepadli, okradli a zbili.

O človekovi, ktorý ležal zranený, sa v úryvku meno neuvádza. Môže to byť ktorýkoľvek človek, ktorý potrebuje pomoc. Tým nám chce Ježiš povedať, že sa nemáme pozerieť na človeka podľa národnosti, rasy a pod. Dôležité je preukázať človeku pomoc a milosrdenstvo, keď to potrebuje. Okolo nevládneho a zbitého prešli postupne traja ľudia. Prvý i druhý boli kňazi. Šli do Jeruzalema,

teda do chrámu. Boli to veriaci ľudia, no raneného si ani nevšimli. Prešli okolo neho, ponáhľali sa a hovorili si, že chrám je predsa dôležitejší a oni nesmú strácať čas nejakým raneným. Tretí človek, ktorý šiel okolo sa však zachoval inak. Pomohol zbitému, obviazal mu rany, vzal ho do najbližšieho hostinca a zaplatil mu tam izbu na dva dni. Pozoruhodné na tom bolo to, že tento dobrodinec nebol Izraelita. Bol to Samaritán a Izraeliti Samaritánov nemali moc radi.

3. Aplikácia

Čo myslíte, aký odkaz nám dnes adresuje Pán Ježiš? (*priestor pre odpovede*) Áno, týmto príbehom nám dnes Pán Ježiš chce povedať dve dôležité veci: Po prvé to, že ľudia si majú navzájom pomáhať a prejavovať si lásku a po druhé to, že pomáhať máme nielen tým, ktorých máme radi ale aj tým, ktorých až tak radi nemáme alebo ich nepoznáme.

Podobne sa zachoval aj sv. Martin keď stretol na svojej ceste žobráka, ktorý sa triasol zimou. Aj napriek tomu, že predtým všetko rozdal, daroval chudobnému polovicu svojho plášťa. Viete povedať, kto bol sv. Martin? Kde sa narodil, čím bol a kde zomrel? (*Nasleduje priestor na oboznámenie sa so životom sv. Martina, učiteľ voľne pre-rozpráva jeho životopis*)

Rovnako ako sv. Martin aj my môžeme dnes stretnúť človeka s barlami ako stojí pred zatvorenými dverami a nevie ich otvoriť, niekedy možno vidíme staršieho človeka ako nerozhodne postáva pred automatom na cestovné lístky, niekedy možno uvidíme človeka s bielou paličkou ako stojí na križovatke nevediac, kedy môže prejsť cez cestu, alebo pred našimi očami niekto odpadne, vysype sa mu taška s nákupom alebo mu z vrečka vypadne peňaženka či si v autobuse zabudne tašku. Toto všetko sú chvíle, kedy môžeme urobiť dobrý skutok bez ohľadu na to, či daného človeka poznáme alebo nie. **Každý človek je našim bližným, pretože každého stvoril Pán Boh a vykúpil Pán Ježiš.** Keby ten Samaritán v príbehu pozeral na to, kto to vlastne leží dobitý, odkiaľ pochádza, ako sa volá a podobne, možno by mu nepomohol. Ale on to neurobil a práve preto Pán Ježiš vyzdvihol jeho konanie.

Usilujme sa preto aj my mať otvorené oči i srdcia a pomáhajme ľuďom okolo seba, ak na to máme vhodnú príležitosť.

Aktivita:

Cieľom aktivity je poukázať na dve veci:

1. Vo svete plnom nevľúdnosti je potrebných veľa nepatrných skutkov milosrdenstva.
2. Stačí len jedna kvapka, aby pohár pretiekol.

Budeme potrebovať poháre, vodu a pipety (alebo slamky, čokoľvek, čo dokáže vodu pridávať po kvapkách) a veľa vrstiev novin, ktoré vložíme pod každý pohár, aby vstrebali vodu, ktorá sa rozleje.

Žiakov rozdelíme do skupín, každá skupinka má pohár. Naplníme poháre do polovice, potom pokračujeme v nalievaní, dokiaľ voda nebude milimeter alebo dva pod okrajom pohára. Snažíme sa každý pohár naplniť vodou tak, aby voda dosahovala približne rovnakú úroveň.

Poprosíme žiakov, aby sa postupne vystriedali a po kvapkách pridávali do pohára vodu. Presvedčíme sa, že počítajú koľko kvapiek je potrebné pridať, než voda začne z pohára vytekať. Stačí jedna kvapka. Uistíme sa, že si zapíšu, ktorá kvapka spôsobila, že pohár pretiekol.

Pýtame sa žiakov: Koľko kvapiek bolo nutných k tomu, aby pohár pretiekol? Dokážeš nájsť spojenie medzi kvapkami vody a preukázaním milosrdenstva v živote ľudí? Záleží na tom, ktorá kvapka v priebehu dňa spôsobí, že „pohár pretečie“?

Otázky do diskusie:

3. Aké konkrétne podoby môže mať milosrdenstvo v našom živote?
4. Čo je zdrojom dobrých skutkov? (*Pripomenieme žiakom, že sa rodíme s hriešnou a sebeckou povahou a len milosť Božia, ktorú nám udeľuje Duch Svätý, nás môže viesť ku konaniu dobrých skutkov z iného než sebeckého motívu.*)
5. Ako poznáme, kedy máme „trvať na svojom“ a pritom byť milosrdní? (*Pripomenieme žiakom, že sú chvíle, kedy nie je správne robiť niečo pre niekoho, keď si to dotýčny môže alebo by si to mal urobiť sám. Za takých okolností je potrebná múdrosť Ducha Svätého a jeho vedenie.*)
6. Mali by sme voči niekomu cítiť lásku skôr, než mu preukážeme milosrdenstvo? Alebo to funguje naopak? Alebo platí oboje? Prečo? Počas aktivity môže hrať v pozadí pokojná hudba. Na záver aktivity by mal katechéta zdôrazniť dôležitosť byť ochotný preukázať milosrdenstvo, pomoc, službu každému,

kto to potrebuje. Katechéta zdôrazní dôležitosť byť živým svedkom milosrdného Boha vo svete (v mojom okolí). „Blažoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo“ (Mt 5,7).

Aktivita by mala spontánne prejsť do modlitby.

4. Modlitba

Môže byť vytvorený priestor pre spoločnú modlitbu. Je vhodné, aby vychádzala z daného Božieho slova. Modlitba má za cieľ oslavovať Boha, ďakovať mu a prosiť ho. Božie slovo si vyžaduje odpoveď. Boh k nám hovorí v Božom slove a my mu odpovedáme. Odporúča sa, aby v modlitbe zazneli slová: Božia láska, milosrdenstvo, Božia prítomnosť, Duch Svätý, skutky lásky, večný život, poďakovanie za... (Súčastou modlitby môže byť aj prečítaný úryvok Žalmu 117).

5. Kontemplácia

Odporúča sa zotvať v tichosti pred Božou tvárou. Táto časť je zhrnutím všetkých doterajších častí. Je dôležité, aby sme Božiemu slovu dovolili vstúpiť do nášho života, lebo má moc zmeniť náš život. Je to postupný proces, na ktorom je potrebné pracovať. Na základe posolstva Božieho slova sa usilujeme o nový pohľad na život, na udalosti, situácie ktoré sme prežili. Postupne sa snažíme osvojiť si Boží pohľad, v ktorom môžeme objaviť Božie milosrdenstvo. Počas modlitby môže katechéta pomocou dataprojektora prezentovať jeden obraz, alebo krátky text (jedno – dve slová) z prečítaného úryvku (alebo symbol, ktorý je prepojený s témou, napr. obraz Božieho milosrdenstva a pod.).

Záver

Na záver stretnutia katechéta povzbudí prítomných čítaniu životopisov svätých, k sviatostnému životu - časťému prijímaniu sviatosti zmierania (sv. spovede), sviatosti Oltárnej – Eucharistie. Na záver môže nasledovať vhodná pieseň.

Spracoval: Marián Majzel

Použitá literatúra: Sväté písmo, SZ a NZ, SSV; KKC, Biblia s aplikáciami pre život

Príloha (životopis sv. Martina)

* 316/317 (alebo okolo 336) Sabaria, dnes Szombathely, Maďarsko
† 8. november 397 (?) Candes, dnes CandesSaint-Martin pri Tours, Francúzsko

Význam mena: zasvätený rímskemu bohovi vojny Marsovi (lat.), prenesene bojovný.

Atribúty: vojenský plášť, žobrák, hus; zobrazuje sa ako rímsky jazdec na koni alebo ako biskup.

Patrón vojakov, jazdcov, kováčov, zbrojárův, tkáčův, garbiarov, krajčirov, výrobcův opaskov, rukavic a klobúkov, hlásateľův, hotelierov a hostinských, cestujúcich, chudobných, žobrákov, čističov, utečencov, väzňův, pastierov, debnárov, vinohradníkov, mlynárov, abstinujúcich, husí; pri ružienke, vyrážkach a uštipnutí hadom; pri prosbe za dobrú úrodu; patrón mnohých kostolov, miest, farností, diecéz a štátov.

Sv. Martin sa narodil v meste Szombathely na území dnešného Maďarska okolo roku 316 v pohanskej rodine. Jeho otec mal vysokú hodnosť vo vojsku, bol tribúnom (plukovníkom). Rodina sa kvôli otcovmu zamestnaniu presťahovali do Pavie v severnom Taliansku. Hoci neboli pokrstení, veľmi dbali na to, aby Martina nepokazili vojaci svojou nemravnosťou a tvrdosťou. Malý Martin bez vedomia rodičov začal chodiť na stretnutia katechumenov (tých, čo sa pripravujú na krst). Keď mal pätnásť rokov, mal byť pokrstený. Vtedy však cisár Konštantín vydal rozkaz, aby sa do vojska zapojili všetci schopní synovia starých a vyslúžených vojakov. Martinovmu otcovi sa nepáčilo synovo tiché a utiahnuté správanie a tak ho tiež prihlásil do vojska. Martin bol zaradený do jazdeckého pluku, ktorý odchádzal do Amiens v severnej Galii (Francúzsko). Martin i ako vojak bol poriadny a citlivý. Ku všetkým, aj k svojim podriadeným bol láskavý, bol štedrý voči svojmu sluhovi, aj voči chudobným. V meste Amiens sa odohral aj ten známy príbeh, keď pri svojej ceste na koni stretol žobráka trasúceho sa zimou. Martin všetko rozdal, nemal pri sebe nič, a tak mu dal polovicu svojho plášťa. Vtedy v noci sa mu zjavil Pán Ježiš odiaty polovicou plášťa, ktorý Martin daroval žobrákovi. Hneď na druhý deň sa dal Martin v meste pokrstiť. Bolo to roku 339, mal vtedy asi dvadsaťtri rokov.

Po čase odišiel z vojska a utiahol sa do samoty. Nejaký čas potom počúval biskupa sv. Hilára z Poitiers (západná Galia) a potom odišiel za svojimi rodičmi, ktorí sa medzitým presťahovali späť do Martinovho rodného mesta. Martinova matka sa stala kresťankou. Otec neopustil pohanske zvyky až do smrti. Martin sa stal neúnavným bojovníkom proti bludu ariánov. Tí ho však za to vyhнали z mesta. Chcel ísť za Hilárom, no toho tiež stihol podobný osud. A tak sa nakoniec ocitol až na malom ostrove Galinaria oproti Janovu, kde žil osamote. Začiatkom roka 360 sa Hilár vrátil z vyhnanstva. Keď sa to Martin dozvedel, rozhodol sa ísť za ním. Hilár ho chcel vysvätiť za kňaza, no Martin sa necítil hodný. Usadil sa radšej v meste Piktavium v Galii, kde žil v prvom galskom kláštore spolu s niekoľkými mužmi.

V roku 371 sa uprázdnil biskupský stolec v meste Tours. Ľudia si žiadali, aby bol biskupom práve Martin. On samozrejme nechcel. No násilím ho vyviedli z jeho úkrytu, ktorý mal medzi husami a tie ho svojím gagotom prezradili. Kvôli tomu sa niekedy vyobrazuje s husou. 4. júla 371 bol vysvätený za biskupa. Za svoje sídlo si zvolil miesto asi dva kilometre od mesta Tours pri rieke Loire, kde vystaval drevený kláštor. Žil tam aj s asi osemdesiatimi spoločníkmi. Nič nevlastnili, žili veľmi skromne. Martin zriedka opúšťal samotu, ale vedel rázne zakročiť, keď bolo treba. Keď dal cisárov brat Valens upáliť osemdesiat katolíckych kňazov, Martin sa vybral za cisárom Valentiniánom, aby ho napomenul. Valentinián si ho potom často volal ako poradcu na svoj dvor. Martin mal veľa zásluh aj na obrátení mnohých pohanov, ktorých bolo v okolí Tours veľmi veľa. Po zvyšok svojho života zostal skromným, poníženým, spával na holej zemi. Zomrel 8. novembra 397. Jeho telo pochovali 11. novembra na cintoríne za mestom Tours. Na tomto mieste teraz stojí veľký chrám, ktorý mu je zasvätený.

Posynodálna apoštolská exhortácia Sv. Otca Františka: **AMORIS LAETITIE**

Postup Synody umožnil predstaviť situáciu rodín v súčasnom svete, rozšíriť náš pohľad a oživiť naše povedomie o dôležosti manželstva a rodiny. Po dvoch rokoch uvažovania, ktoré priniesol postup synody, táto exhortácia rozličnými štýlmi rozoberá rozmanité témy. Téma rodiny je obsahom osnov náboženskej výchovy na všetkých stupňoch. Je veľmi osožné zoznámiť sa s obsahom exhortácie a hľadať podnety i zdôvodnenia predovšetkým v šiestej a ôsmej kapitole.

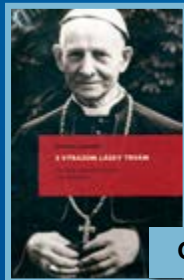
Cena: 5,00 €

František Knapík: **NEMŮŽEME NEHOVORIŤ – obnovená tvár katechézy**

Publikácia ponúka vedeckú reflexiu nad katechézou, cez historicky prierez až po jej aktuálne chápanie a smerovanie. Zámerom je predstaviť koncept pokoncilovej katechézy a teologické princípy jej uskutočňovania v živote Cirkvi. Pohľad na katechézu z rôznych aspektov jej uskutočňovania pomôže učiteľovi náboženstva hlbšie prepojiť svoje pôsobenie učiteľa a katechétu v školskom prostredí.

Cena: 5,00 €

Ľuboslav Hromják: **S VÝRAZOM LÁSKY TRVÁM**

Publikácia ponúka komplexný životopis spišského biskupa Jána Vojtaššáka, ktorý i napriek komunistickému režimu zostal v pamäti tak jeho súčasníkov, ako aj v nasledujúcich generáciách. Na základe životných osudov tejto osobnosti dielo dáva možnosť sledovať dejiny slovenských katolíkov v druhej polovici 19. storočia a v 20. storočí a môžeme ho považovať za symbol slovenského katolicizmu 20. storočia.

Cena: 10,00 €

Amantius Akimjak: **PASTORÁCIA VO FARNOSTI CEZ LITURGIU A SPOLOČENSTVÁ**

Príručka je stručným náčrtom problematiky z pastorálno-liturgickej teológie, ktoré sa prednášajú na Katolíckych univerzitách vo svete. Pozostáva zo štyroch kapitol: pastorácia vo farnostiach, pastorácia cez liturgiu, pastorácia cez spoločenstvá a špecifická pastorácia. Príručka vychádza z dokumentov Cirkvi a je podnetnou pre pastoráciu vo farnosti, ale tiež pomôckou k prehľbovaniu pastoračných a liturgických prvkov vo vyučovaní náboženstva vo vyšších ročníkoch.

Cena: 4,00 €

Lívia Kvašná: **HYPERAKTÍVNE A NEPOZORNÉ DIEŤA V ŠKOLE**

Brožúrka prináša komplexné informácie o poruche pozornosti a aktivity pre pedagogickú a psychologickú prácu s deťmi s ADHD. Výber dynamík ocenia predovšetkým špeciálni pedagógovia, ale i pedagógovia, ktorí s hyperaktívnymi deťmi pracujú v kontexte školskej triedy na rôznych predmetoch.

Cena: 6,50 €

Martin Michalčík, Martina Baginová:

S RODIČMI K SVIATOSTNÉMU ŽIVOTU DETÍ

Príručka pastoračno-katechetického projektu je výsledkom 10-ročného vývoja a zrenia. Jej obsahom je ponuka stretnutí s rodičmi a s deťmi. Každé stretnutie má svoju štruktúru a ponúka všetky rozmery, ktoré má mať katechéza. Jedným z najnáročnejších rozmerov je mystagogický, na ktorý je zameraná celá príprava, aby sa urobilo všetko preto, čo by mohlo nasmerovať tak deti ako i ich rodičov k sviatostnému životu.

Cena: 6,00 €

Lois Rocková: **JEŽIŠ - ENCYKLOPÉDIA**

Predkladaná encyklopédia Ježiš umožňuje na pozadí novozákonného posolstva veriacim, ale aj hľadajúcim pravdu, prehľadným spôsobom oboznámiť sa s biblickým pohľadom na korene, podstatu a praktický dopad kresťanstva, ktoré je tu už dvetisíc rokov. Osobná odpoveď na Ježišove výzvy nám pomôže lepšie poznať seba a slúžiť bližným.

Cena: 8,60 €

Wilhelm Hünermann: **SVÄTÝ MARTIN**

V roku 1700. výročia od narodenia sv. Martina je čítanie spracovaného životného príbehu zoznámením sa s jeho životom, ale môže poslúžiť i k posilneniu úcty k svätcovi, ktorý je patrónom našej diecézy. Opisom historickej doby môžeme poukázať na postavenie Cirkvi v 4. storočí, v ktorom sa šířili bludy a herézy a tiež na začiatky mníšskeho spôsobu života, ktorý žil aj sv. Martin.

Cena: 8,00 €

Pavol Prikryl: **S LAMPÁŠIKOM DO ROZPRÁVKY**

Nie je až tak veľa vianočných rozprávok, ktorých obsahom je priame posolstvo kresťanských Vianoc. Uvedená kniha však toto ponúka. Kresťanská symbolika je spracovaná prístupne deťom. Už samotný názov prezrádza neodmysliteľný symbol Adventu a ešte viac rorátnych sv. omší, ktorým je lampáš ako symbol svetla a tmy. Čítanie uvedených rozprávok môže byť prostriedkom, ako v mysliach mnohých detí očistiť ich zdeformovaný pohľad na Vianoce a povzbudiť ich k duchovnej príprave už počas Adventu. Súčasťou knihy sú obrázky, s ktorými možno pracovať rôznymi metódami.

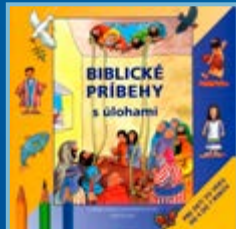
Cena: 8,50 €

Rainer Oberthür: **OBRAZY ŽIVOTA – ŽIVOT V OBRAZECH**

88 obrazových kariet cca formátu pohľadnic a príručka 44 didaktických hier, ktoré pomáhajú k rozvoju abstraktného myslenia a porozumenia symbolom Biblie a kresťanstva. Okrem vyučovania náboženstva sa materiál dá veľmi dobre využiť aj pri vyučovaní na 1. stupni ZŠ alebo na hodinách výtvarnej, hudobnej alebo literárnej výchovy. Je vhodný nielen na prácu s deťmi ale taktiež pre skupiny mládeže, dospelých a seniorov. K projektu organizujeme seminár pre učiteľov NV/N, učiteľov 1. stupňa ZŠ, animátorov spoločenstiev detí, vychovávateľov v školských kluboch, rodičov. Seminár je zameraný na odbornú inštruktaž na prácu s týmto materiálom.

Cena: 14,00 €

BIBLICKÉ PRÍBEHY S ÚLOHAMI

Príťažlivá knižka určená deťom od 4 do 7 rokov ponúka známe i menej známe biblické príbehy, ktoré sú šité na mieru detskému čitateľovi. Za každým textom nasleduje dvojstrana rozličných hlavolamov od krížoviek, prešmyčiek pod doplnovačky či skladačky, ktoré dieťa nenútené motivujú ďalej pracovať s textom a uvažovať o ňom.

Cena: 6,60 €

BIBLIA HROU

Kniha pútavým spôsobom sprevádza malých čitateľov biblickým textom a súčasne im ponúka otázky na zamyslenie, hádanky, hlavolamy a ďalšie zábavné činnosti, ktoré súvisia s príbehmi. Jednotlivé kapitoly zahŕňajú Starý i Nový zákon.

Cena: 6,60 €